

Kommunstyrelsen

2024-04-16

Plats och tid

Tingssalen, tisdagen den 16 april 2024

Beslutande

Per Gröön (C), ordförande
Mahmoud Al Mokdad (C)
Jonas Erlandsson (S)
Axel Jonsson (S)
Diana Bergeskans (S)
Daniela Morodan (S)
Anders Svensson (M)
Carl-Wiktor Svensson (KD)
Lars Elmborg (KD)
Leif Gustavsson (SD)
Sven Flink (SD)

Ej beslutande

Amara Höstblom (V)
Heléne Danielsson (KD)

Övriga deltagande

Richard Gustafsson, kommunchef
Agneta Rodriguez, kommunsekreterare
Magnus Jönsson, miljö- och byggchef, § 115

Utses att justera

Diana Bergeskans (S) och Lars Elmborg (KD)

Tid och plats för justering

Omedelbar justering digitalt

Paragrafer 115

Underskrifter

Sekreterare

Ordförande

Justerande

Agneta Rodriguez

Per Gröön

Diana Bergeskans och Lars Elmborg

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Nämnd/Styrelse

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum

2024-04-16

Datum för anslags uppsättande

2024-04-16

Datum för anslags nedtagande

2024-05-08

Förvaringsplats för protokollet

Kommunhuset

Underskrift

Agneta Rodriguez

KS § 115

DNR: KU.2024.111

Ansökan om nätkoncession för område med högsta och lägsta spänning enligt Ellagen (1997:857)**Ärendebeskrivning**

E.ON ansöker om ny nätkoncession för område med högsta och lägsta spänning enligt 2 kap. 10 § ellag (1997:857). Ansökan avser att bibehålla och framtida högspänningsledningar (mark- och luftledningar) med en spänning inte väsentligt överstigande 50 kV nominell spänning och inte väsentligt understigande 30 kV, inom ett koncessionsområde som innefattar delar av Kalmar, Östergötlands, Kronobergs och Blekinge län, däribland Högsby kommun. Energimarknadsinspektionen har begärt ett yttrande av berörda kommuner och andra remissinstanser.

Elnätet är centralt för att kunna genomföra den snabba elektrifieringen av industri och transportsektorn, samt för att nya verksamheter som bidrar till klimatomställningen ska kunna växa fram. På kort tid kommer det att behöva genomföras omfattande om- och nybyggnad av elnätet. Ett sätt att förkorta projektiden för utbyggnaden av elnätet är att göra det möjligt att bygga fler ledningar med stöd av nätkoncession för område snarare än nätkoncession för linje. På så sätt går det att minska behovet av tidskrävande koncessionsprocesser för ledningar som behövs för kapacitetsförstärkning, anslutning av nya elanvändare och elproducenter och åtgärder för att minska risken för elavbrott.

Koncessionsområdena kan överlappa andra nätkoncessioner vad gäller linjekoncessioner eller områdeskoncessioner på annan spänningsnivå. Områdeskoncessionen överlappar således flera "stadsnät" på en lägre spänningsnivå. I Högsby kommun är dock E.ON nätägare för hela kommunytan och har en områdeskoncession på upp till 20 kV. Spänningsintervallet 30 - 50 kV används ofta för anslutningar av förnyelsebar energiproduktion och regionala ledningar, medan lokala elnät ofta ligger på 20 kV medan de större högspänningsledningarna i nationella och regionala överföringsnät ligger på över 100 kV.

En områdeskoncession förenklar tillståndsprocessen vad gäller processen gentemot Energimarknadsinspektionen, men fortsatt gäller att vissa åtgärder kommer att kräva prövningar enligt Miljöbalken eller annan berörd lagstiftning, till exempel för strandskyddsdispenser eller för en åtgärd med betydande miljöpåverkan där samråd/anmälan med Länsstyrelsen krävs.

KS § 115

DNR: KU.2024.111

I dessa fallen så har kommunen fortsatt att ha en samrådande eller prövande roll, beroende på Miljöbalkens prövningsordning av sådana ärenden. En viss förlust av kommunal insyn eller påverkansmöjlighet blir det således, men för åtgärder med större omgivningspåverkan bör det fortsatt finnas en tydlig möjlighet för kommunen att vara delaktig genom Miljöbalkens processer. Det ligger i kommunens intresse att elnäten överlag kan byggas ut.

Regeringens mål är att kärnkraften ska byggas ut med motsvarande tio nya storskaliga reaktorer fram till år 2045, likaså så kommer en omfattande utbyggnad av vindkraftsparker och solenergi ska genomföras vilket kommer att kräva större överföringsledningar för att kunna transportera el över stora geografiska områden.

Underlaget för remissen innehåller ingen utförlig redovisning av utbyggnadsbehov inom Högsby kommun, men listar följande projekt under utredning (dock behövs enligt underlaget en linjekoncession sökas för dessa, även om spänningsnivå omfattas av framtida områdeskoncession):

- Ombyggnation av 50 kV-ledning Hornsö–Stävlö
- Ombyggnation 50 kV-ledning Oskarshamn-Hornsö
- Ombyggnation 50 kV-ledning Djupafors-Hakarp
- Ny 50 kV-ledning för att ansluta en ny station söder om Kalmar
- Ny 50 kV-ledning till Möcklöv

Högsby kommuns yttrande

Det är svårt att bedöma ansökt koncession för kommunen när det inte tas upp konkreta projekt som behövs för att utveckla elnätet i kommunen, inte heller om det har identifierats några specifika brister inom just de områden som är tänkta att gå genom Högsby kommun.

Det som kan konstateras är att när det gäller dragningen Hornsö–Stävlö så passerar koncessionen enbart Mönsterås och Kalmar kommuner. Kalmar och Möcklöv bedöms inte passera Högsby kommun alls i någon av de båda linjedragningarna, likaså den som planeras att dras mellan Djupafors-Hakarp som mestadels passerar Nybro kommun. De båda koncessioner som har störst risk för påverka naturmiljön och andra markintressen är dem som planeras att dras mellan Hornsö–Stävlö och den mellan Oskarshamn-Hornsö som beräknas dras över Värlebo.

KS § 115

DNR: KU.2024.111

En viktig infrastrukturfråga är även hur fastlandet i framtiden ska kunna försörja den elkabelutbyggnaden till Gotland som beräknas att gå via just Oskarshamn. Fram till år 2045 beräknas produktionen av elförbrukningen att vara dubbelt så hög i jämförelse med den elektricitet som görs idag. Prognosen säger att 300 TWh av el är det som kommer att vara produktionsbar el fram till år 2045 och att elkraftsutbyggnaden är ett viktigt nationellt utbyggnadsområde rent politiskt.

Utbyggnad av elnätet är i sig samhällsviktig, men hur det görs har i allt väsentlig del en påverkan på landskapsbild, de gröna näringarna, naturvärden och så vidare. Tekniska aspekter kring hur ledningsdragningar ska och vägas ska också göras gentemot andra intressen. Sådana kan till exempel vara kring val av luftledning eller markförlagd ledning. Högsby kommun ser en risk att den intresseavvägningen får en mindre roll i prövningen när det inte är konkreta projekt som utreds.

Viktigt att elnätets kapacitet både vad gäller att ta emot energiproduktion lokalt och att möjliggöra för energikrävande industrietableringar utvecklas. I det ligger också att tillståndprocesserna behöver kunna hanteras någorlunda snabbt. Det är positivt för det lokala näringslivet om det blir enklare att ansluta sig med en högre spänningsnivå än dagens områdeskoncession på 20 kV. Områdeskoncession omfattar inte de största ledningstyperna som har större omgivningspåverkan. Det är dock svårt för kommunen att ge några meningsfulla synpunkter på koncessionen utan konkretion i vilka åtgärder som är aktuella. Kommunen hade här önskat en större detaljeringsgrad var de största bristerna finns i det lokala och regionala elnätet.

Kommunen tolkar det som att projekten som ansluter till Hornsö ställverk är befintliga ledningsgator, och att de också senare kommer prövas som linjekoncession. Kommunen betonar vikten av en god markhushållning där inte nya oexploaterade områden tas i anspråk, och att E.ON i samband med omfattande reinvesteringar använder den bäst lämpade teknik för att om möjligt minska markanspråk och miljöpåverkan.

Om inte befintliga ledningsgator kan användas är det Högsby kommuns ståndpunkt att grundliga naturvärdes- och biotopinventeringar görs innan något slutgiltigt beslut fattas gällande utbyggnad av koncessioner som kommer att passera igenom Högsby kommun.

KS § 115

DNR: KU.2024.111

Förslag under kommunstyrelsens möte

Carl-Wiktor Svensson (KD) lämnar ett förslag på tilläggsyrkande, som stöds av KD, M och SD, och föreslår att Högsby kommuns yttrande kompletteras med följande text som avslutande stycke:

"Högsby kommun vill också markera utifrån kommunens alla små markägares vägnar, att ledningsägarnas ersättning till fastighetsägare vid intrång, är omotiverande till frivilliga överenskommelser vilket leder till ett starkt motstånd till nätkoncessioner och förseningar. Ersättningen bör i de fall befintlig ledningsgata inte kan användas höjas och arrendebaseras för att medge större lokal acceptans och förståelse för samhällets behov."

Anders Svensson (M) instämmer i Carl-Wiktor Svenssons (KD) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Kommunstyrelsens ordförande Per Gröön (C) frågar om kommunstyrelsen vill besluta enligt upprättat förslag till yttrande samt tilläggsyrkandet och finner att så är fallet.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet, inklusive Carl-Wiktor Svenssons (KD) tilläggsyrkande, som kommunens.

Paragrafen förklaras för omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande KS
Ansökningsbrev-2023-103526.pdf
Komplettering-2023-103526.pdf
Protokoll 2024-03-26 - KU § 60

Beslutsmottagare

Energimarknadsinspektionen
Eon
Miljö- och byggkontoret